

Два світи

Олександр Мінович

Серед тих, хто не сіє й не жне, не творить хліба насущного, дуже популярним є: ставити перед собою штучні цілі-випробування, з великим напруженням і терпінням долати перешкоди до цих химерних цілей. Хоч би взяти, приміром, ходити у гори. Чим не гарне заняття, коли хочеш спробувати себе на міць?

Великі вершини мені вже не під силу, а з малими ще товаришую часом.

Мандрую Карпатами...

Цього разу вийшов до сходу сонця, аби піднятися й спуститися поки темно не стане. Приблизно десять годин туди і половину цього назад.

Спочатку йдеться легко, бадьоро й весело. Милуєшся високими смереками, потічками дзюркотливими, зеленими полонинами... Але через три-чотири години сонце піднімається над лісом, над гірськими вершинами і стає припікати. З'являється перша втома, хочеться присісти в холодку та трохи спочити. Очі самі шукають ягід малини, ожини, від яких в роті стає спочатку солодко, а згодом кислувато і свіжо.

Ягоди, здається, відновлюють силу. Встаю і знову карабкаюсь до верху.

Хочеться пити... Вдивляюсь, чи не виткнеться між кущами струмок-джерельце, яких тут без ліку. Неначе хтось понатикав при дорогах мов квасолу на городі.

Як на біду, нового джерела довго не бачу.

Однак за крутим лісовим поворотом – одинока гуцульська хатина. Поволі деруся до неї... Стежка проходить повз чуже обійстя, а потім піднімається далі вгору.

Напевно мене помітили... З вікон далеко униз видно – скрито не пройдеш.

Рипають двері... Вибігає літня жінка й несе мені у відрі холодну воду. Напиваюсь і наповнююсь вдячністю за гостинність та увагу. Приємно... Де ще таке зустрінеш? Хіба додумається хтось до такого в якомусь іншому місці? Може тому, що людей тут не часто бачать – кожному раді.

Перекидаємось словами, жартуємо... Дякую й прямую до цілі-вершини.

Коли добираюсь – відчуваю задоволення. Підкорив і гору, і себе, і свою слабкість духа. Горджуся: зміг таки, дійшов, хоч як важко було, хоч як треба було старатися-дертися з усіх сил.

Подарунком – виднокрай: близьке синє небо, стрункі ялинові пасма та гори навкруги. Гори і гори... прямо під самими хмарами, під сонцем. Височіють гордо, непохитно й вселяють повагу своєю могутністю, вічністю.

Гори... Коли стоїш на їхньому вістрі, відчуваєшся, мовби ділиш владу з невидимим Володарем світу, стаєш ближчим до нього.

Натішившись рідкими краєвидами, наситивши пожадливість очей, спішу в зворотній путь.

Раптом стає передчасно темніти, звідкись зненацька взялися чорні хмари, починає гриміти, кидати сліпучі стріли-блискавки, зривається несамопитий вітер, який гне

високі ялиці майже додолу, шмагає по мені, наче батогами б'є. Колошматить так сильно, мовби хоче знести все живе в непроглядну прірву, яка зловісно розкривається поряд мене.

Відчуття пекла... Кінця світу... Звуки гromовиці тут, на вишині, надзвичайно підсилюються, стає наче у велетенському казані, по якому зі всіх боків луплять гігантами-молотами. Мимоволі приходить страх, але разом з ним і захоплення величчю грізної природи.

Коли я вже готовий влізти-закопатися від всього цього глибоко в землю, і стаю повністю зламаним-переможеним стихією, з неба звалюється злива... Відра, бочки води падають на мене й біля мене. Купають-перуть-заливають... немов проникають у кожен часточку тіла.

Дощ відразу приносить полегшення, мов роди вагітній жінці. Ляки відходять з потоками, які біжать по каменях з гуркотом стрімко донизу.

Буря і злива, як почалися різко, так різко і стихли. Через все небо – райдуга кольорова. Все живе задихало довгоочікуваною живодайною вологою, озоном, починає вилізати з різних закомарків на білий світ, подавати зрідка голоси, а потім і тьохкати-щебетати.

Під старою смерекою помічаю два великих білих гриба. Від знахідки на мить аж серце спиняється. Зриваю і відчуваю їхню приємну тугість в руках. Невже під час бурі встигли вирости?

На душі стає хороше... Немовби з пекла – у рай... Хочеться співати...

Коли ж чую звуки трембіти... Дивина якась... Хто тут ще вижив крім мене у цьому гвалті? Хто це посунувся так високо з тою музикою?

– Добридень! – з-за скелі – мокрий хлопець на коні, в руках мобілка, з неї – трембіта лунає на всі гори.

– І вам доброго дня! А я думаю, що за музиканти аж сюди забралися? А то, ви?

– А-йно!... В мене грає... (показує телефон). – А музиканти внизу залишилися. Нині на весіллі мають бути. Заходьте ввечері – послухаєте, наші фа-а-йно вміють... А тут тільки я... Сіно косив – та дощ прогнав. Завтра прийдеться кінчати... Бувайте!

Випраний душевно й тілесно, чимчикую з піднесеним настроєм до туристичної бази, з якої почав сходження.

Через якусь часину з бічної стежки на мою спускається стара жінка. Швидко йде – з підскоком. За плечима ноша така собі, немаленька, в руках грибів кілька. Одрозу видно – горянка.

Вітаємось-знайомимось. Баба Васирина стишує хід, аби я встигав за нею. Оглядає мене, розпитує. Видно цікавий їй не менш, ніж вона мені.

Говорить:

– Нате вам грибів, а то бачу тільки два знайшли, на жаранку не буде.

– А ви, що без грибів залишитесь?

– Не переживайте. Назад буду йти, ще найду. Я тут кожен куш знаю. І де гриби ростуть, носом вчую.

- Тоді добре, дякую!

- З города великого мать будете?

- Вгадали.

- Я вас городських одразу виджу - лиця в вас незагорілі, в конторах сидите, сонця не бачите.

- І то правда.

Баба Васирина пропонує зрізати знайомий мені шлях, піти навпростець, маленькою крутою стежиною. Так скоріше.

Доходимо до чужої садиби. Хата стоїть серед обкошених горбочків. В одному місці сіно ще сохне, а в другому - в гострих стіжках. Натикаємось на загорожу - на стовпах по три жердки, напевно, від звіра дикого. На стежці перелаз. Зроблено так, що легко й зручно. Одна нога тут, а друга вже там.

Мені невдобно йти людським обійстям та ще й прямо під самісінькими вікнами. Кажу до баби, що якось воно так буде неправильно.

Чую у відповідь:

- І що тут неправильного? Для нас це звично... Як дорога чи стежка йде - так і люди по них. В наших горах споконвіку заведено: дороги й води перегороджувати не можна.

Внизу розпрощалися... Я до свого, а баба Васирина по своє.

Вернувся додому...

Одного разу в справах заїхав у містечко Бучу, поряд зі столицею. Проїжджаю вуличкою, дивлюся - гурт людей зупинився. Фотографуються, сміються над чимось. Одразу не дійшло над чим, поки не побачив, що голови високо задирають. Тільки тоді й зрозумів - паркан чийсь зацікавив, навкруг маєтку багатющого. Не паркан, а чудасія - метрів зо шість заввишки, не менше.

І собі зупинився... Такого ще не бачив. Біля тюрми - і то нижчий.

Люди розповіли, що чиновник живе. Високопосадовець. Митницю "кришує". Мабуть боїться зловмисників, а може, аби прості люди статків "зароблених" не бачили.

Коли від'їхав, чомусь згадалося, як років з п'ятнадцять назад в Криму відпочивав - "дикуном". З наметом, у невеличкому сосновому лісочку над морем.

Місця були знайомі, не вперше тут зупинявся. Мальовничо, гарно, якраз на початку дороги в "Загублений рай" - місцина така, поблизу мису Ай-я. Справжні гурмани гір, моря, рідкісного природного витвору люблять сюди ходити, попри небезпечний прохід і необхідність проплисти трохи під водою.

І я не раз був... Відчуття - неперевершені!

Однак на цей раз не вдалося. Дорогу до "раю" перегородили. Якийсь можновладець викупив санаторій і обніс його високою огорожею. Там, де раніше можна було вільно пройти, тепер охоронці з собаками. Добре пильнують, не пропустять. А раніше завжди попередні хазяї пускали.

Іншого ж шляху немає.

Виявилось, що й до єдиного в цьому місці джерела, підходу теж не стало. Паркан і

тут став на перешкоді.

Не можна, виходить, ні по дорозі пройти, ні до води добратися.

На думку відразу прийшла баба Васирина з її правилом, що дороги й води перегороджувати не можна. Порівняв я й бучанський височезний паркан з карпатськими жердками-перелазами.

Що тут сказати?

Два світи... Два різних людських світи...

Олександр Мінович.